

Vastaus kirjalliseen kysymykseen turpeen energiakäytön kiellosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Emma Karin /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 267 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta ilmastolle ja luonnon monimuotoisuudelle haitallisesta turpeen energiantuotannosta luovutaan samaan aikaan kivihiilen kanssa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomessa turvemaiden, 9,1 miljoonaa hehtaaria, yleisimmät maankäyttömuodot ovat metsä- ja maatalous, soiden suojelu ja turvetuotanto. Metsäojitettujen soiden pinta-ala on yhteensä noin 4,7 miljoonaa hehtaaria, suojeluohjelmissa soita on noin 1,2 miljoonaa hehtaaria ja maataloudessa on turvemaita noin 0,3 miljoonaa hehtaaria. Turvetuotannossa ja tuotannon valmistelun piirissä soita on noin 0,07 miljoonaa hehtaaria. Suomen luonnontilaisten soiden säilymistä hiilivarastoina halutaan edistää - turvetuotanto kohdennetaan ainoastaan ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan muuttuneille soille.

Suomen pitkän aikavälin tavoitteena on hiilineutraali yhteiskunta. Jotta Suomi saavuttaisi vähintään 80 %:n päästövähennystavoitteensa vuoteen 2050 mennessä, on energiajärjestelmä muutettava lähes päästöttömäksi. Samalla sähkön ja kaukolämmön tuotannossa on luovuttava lähes kokonaan fossiilisista polttoaineista.

Turpeella on oma roolinsa Suomen kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa vuoteen 2030. Strategian, ja samalla hallitusohjelman 2015 tavoitteena on, että päästöttömän, uusiutuvan energian käyttöä lisätään kestävästi niin, että sen osuus 2020-luvulla nousee yli 50 prosenttiin, ja omavaraisuus yli 55 prosenttiin. Tämä omavaraisuustavoite sisältää myös turpeen energiakäytön. Energiaomavaraisuuden, huoltovarmuuden ja kauppataseen kannalta on järkevämpää käyttää kotimaisia polttoaineita kuin tuontipolttoaineita.

Energia- ja ilmastostrategiassa 2016 kivihiilen käyttö korvautuu sekä perusskenaariossa, että poliittikkaskenaariossa lähinnä puupolttoaineilla. Turpeen energiakäyttö tulee laskemaan sekä perus- että poliittikkaskenaariossa 20 TWh:sta 15 TWh:in 2020 -luvulla.

Kaikki polttoaineen palamiseen perustuva energiantuotanto aiheuttaa hiilidioksidipäästöjä. Yhden vuoden aikana suohon ja turpeeseen sitoutuu hiilidioksidia noin kaksinkertainen määrä verrattuna turpeen energiakäytön aiheuttamaan päästöön. Turpeen polton hiilidioksidipäästöt ovat

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 267/2018 vp

olleet viime vuosina noin 6 miljoonaa tonnia. Energiantuotannossa turpeen käyttö yhdessä puupolttoaineiden kanssa mahdollistaa bioenergian tehokkaamman käytön.

Turvemaista aiheutuu maankäyttömuodon mukaan erilaisia päästöjä, Suomi on maailman soisimpia alueita. Turpeennosto tai yleisesti ottaen suon kuivaaminen joko pelloksi tai metsäojitukseen johtaa hapellisen hajoamisen kasvuun mutta ei metaanipäästöjen kasvuun. Suomi raportoi vuosina 1990-2015 turvetuotantoalueiden kasvihuonekaasupäästöjä kansainväliselle ilmastokeskustelulle noin 1,5-2 miljoonaa tonnia vuodessa (hiilidioksidiekvivalenttia). Turpeentuotannon lopettaminen ei johtaisi näiden päästöjen oleelliseen vähentymiseen välittömästi koska turvetuotantoalueilla turpeen hajoaminen jatkuisi. Veden pinnan nostaminen vähentäisi hiilidioksidipäästöjä mutta lisäisi metaanipäästöjä. Maankäyttömuodosta riippuen turvetuotannosta poistetun alueen hiilensidonta voi olla myös nopeampaa kuin luonnontilaisella suolla.

Kansallinen soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullisen käytön ja suojelun strategia hyväksyttiin vuonna 2012. Valtioneuvoston periaatepäätös soiden ja turvemaiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta linjaa, että suota merkittävästi muuttava uusi maankäyttö ja sen valmistelu on kohdennettava ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille ja että suunnittelun apuna käytetään luonnontilaisuusasteikkoa. Määräys on kirjattu myös vuonna 2014 uudistettuun ympäristönsuojelulakiin, vesiensuojelun suuntaviivoihin 2015, valtioneuvoston päätökseen vesienhoitosuunnitelmista ja valtioneuvoston periaatepäätökseen vesienhoidon toteutusohjelmasta 2010-2015.

Vuoden 2014 syyskuussa voimaantulleen ympäristönsuojelulain uudistuksen tavoitteena oli osaltaan toteuttaa valtioneuvoston periaatepäätöksen tavoitetta kohdentaa turvetuotanto ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille. Säännöksen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi muidenkin kuin luonnonsuojelulla suojeltujen luonnonarvojen huomioon ottaminen lupaharkinnassa.

Turpeen tuotanto vaatii ympäristöluvan, jossa annetaan määräyksiä haitallisten ympäristövaikutusten vähentämisestä ja ympäristövaikutusten tarkkailusta. Suomessa turpeentuotannon ympäristöluvitusprosessi on tarkasti säädelty ja valvottu. Turvetuotannon lupapäätöksessä määrätään myös toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta ympäristönsuojelulain mukaisesti. Nykykäytännön mukaan lähes jokaisen suon päästöjä tarkkaillaan ainakin määräväuosina. Myös vesiensuojelurakenteiden tehon tarkkailu on lisääntynyt viime vuosina.

Turpeentuotannossa olevan suon osuus koko suopinta-alasta on niin pieni, ettei sen pistemäisesti aiheuttamista negatiivisista vaikutuksista voida johtaa kansallisen tason syy-seuraus-yhteyttä suoluonnon tämän hetkiseen muutokseen tai suolintulajien kantojen pienentymiseen Pohjoismaissa. Luonnontilaiset suot eivät vähene turvetuotannon vuoksi.

Yksittäisessä turpeentuotantokohteessa suoluonto tuhoutuu valmistelun ja turpeen noston aikana. Mikäli suo tuotannon jälkeen ennallistetaan tai soistetaan uudestaan, nykymenetelmillä vajaan kymmenessä vuodessa toimiva uusi kosteikko voidaan saada aikaiseksi. Hiilivarannon ja luonnon monimuotoisuuden palautumisen kannalta suon palautuminen ennalleen on hyvin hidasta. Toisin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 267/2018 vp

kuin esimerkiksi kivihiilen osalta, palautuminen voidaan kuitenkin käynnistää. Turvetuotannon ympäristölupiin sisältyy jälkihoitovelvoite ja suunnitelma seuraavaan maankäyttömuotoon siirtymiseksi.

Geologian tutkimuskeskus GTK on vuodesta 2013 tutkinut turvemaiden eri käyttömuotojen osuutta vesistöissä vallitsevaan ekologiseen tilaan, sedimentaatioon ja sen muutoksiin. Järvien pohjasedimenteistä tehdyistä analyyseissä on voitu todeta, että viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana sedimenttiä oli kertynyt 3-17 senttimetriä. Aineisto käsittää useita kymmeniä järviä, jotka on valittu ns. järvipareina, jotta voidaan verrata turvetuotannon vaikutusta järveen joka ei ole turvetuotannon vaikutuspiirissä. GTK julkaisee tutkimuksen tulokset tämän vuoden aikana.

Vastuullinen turvetuotanto perustuu Suomessa voimassaolevaan lainsäädäntöön, määräyksiin ja ohjeistuksiin ja se periaatteiltaan kunnioittaa kansainvälisiä ilmastonmuutos ja biodiversiteettisopimuksia. Turvetuotannon harjoittaminen ei ole periaatteellisessa ristiriidassa näiden kanssa. EU:n ja Suomen ilmasto- ja energiapolitiikassa noudatetaan kansainvälisiä ilmastopimuksia ja niissä noudatettavaa IPPC:n laskentaa eli turpeen poltolla on fossiilisiin polttoaineiden polttoon verrattava päästökerroin.

Turpeen käyttö energiantuotannossa on hyvin perusteltavissa siirtymävaiheessa kohti vähäpäästöistä energiantuotantoa. Energiaturvetta tarvitaan teknisistä syistä kattiloissa, toimivien polttoainemarkkinoiden turvaamiseksi sekä huolto- ja toimitusvarmuuden vuoksi.

Helsingissä 29.6.2018

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen